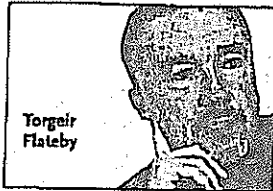

En viss friskole

Den offentlige skolen tåler godt at antall elever i friskoler øker til det dobbelte over noen år. 10 prosent friskoleelever er ikke mye.

Torgeir Flateby

© Generalsekretær
Kristine Friskolers Forbund (KFF)

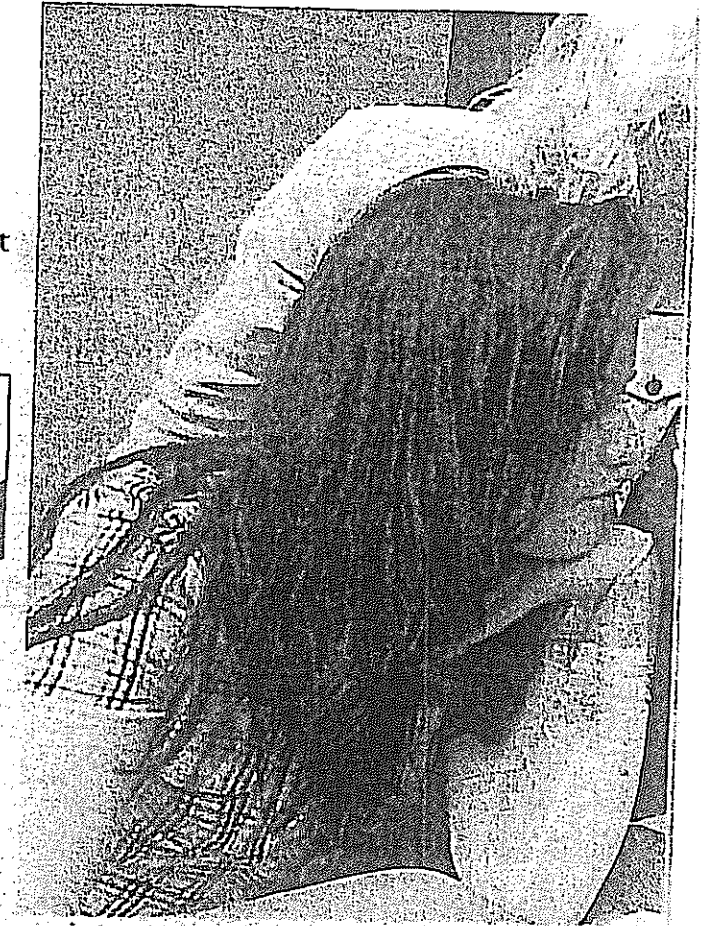
FRISKOLER

Friskolespørsmålene er på dagsordenen. Frontene mellom høyre- og venstresiden kommer igjen fram: Valgkampen nærmer seg, og det er visst stemmer i å profilere seg om framtidig lovverk for friskolene.

Offentlig skole både på grunn- og videregående nivå er og bør være sentral i vårt vidstrakte land. Likevel både trenger og tåler den offentlige skolen godt at antall friskoleelever i grunnskoler og videregående skoler øker fra henholdsvis ca 2,5 prosent og 7 prosent (samlet 5 prosent) i dag til det dobbelte over noen år. 10 prosent friskoleelever samlet er ikke mye.

Ikke frislipp. Vårt forbund mener at vi er tjent med vekst, men ikke frislipp. Best er en roligere vekst hvor søkerskolene viser sin bærekraft over tid og at ikke kommersielle aktører får godkjent en mengde skoler på én gang, slik den forrige friskoleloven fra 2003-2007, åpnet for.

Nevnte lov ga noen problematiske utslag: Det kom rundt 100 søknader fra én userios søker. Mange søknader kom dessuten fra aktører om store

videregående skoler uten dokumentasjon på seriositeten. Vi ser i ettertid at dette var uheldig. Den store veksten på kort tid kunne bli vanskelig å håndtere lokalt. At noen av aktørene var useriose, og den mulige veksten, ble et problem også for de eksisterende privatskolenes om-dømme.

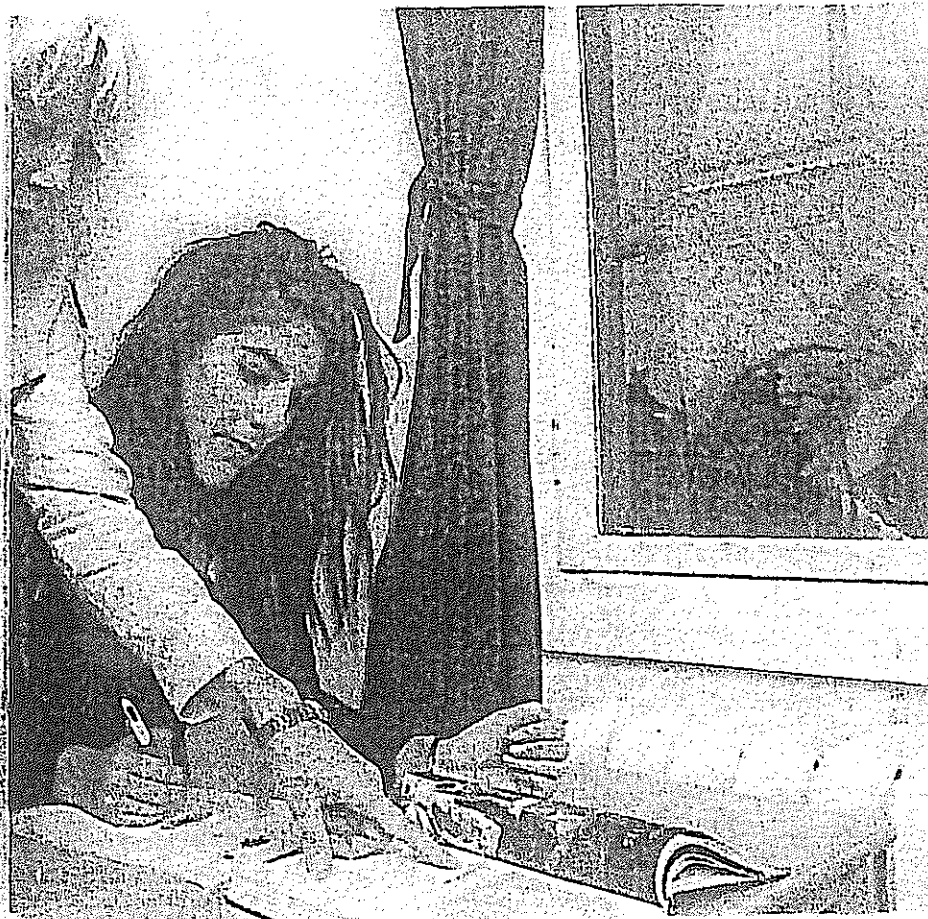
Foreldrerett. Vi har historisk argumentert mer med menneskerett enn privatisering. Foreldres rett til å opprette og velge andre skoler enn de offentlige, og fortrinnsrett for skoler og skolevalg basert på foreldres og ungdoms egen filosofiske og religiøse overbevisning, har vært sentralt. De kristne skolene ønsker å ha et slikt grunnlag i lovverket fortsatt. Friskoler er en styrke for

demokratiet og fremmer demokratiske holdninger mer enn å svekke dem, slik noen politikere hevder.

Samtidig bør det åpnes for friskoler med andre kvaliteter og formål. De skolene som er godkjent, må få vokse og utvikle seg. Så må vi få skoler innen områder som trenger spesialisering – slik som med toppidretten i dag – for eksempel innen realfag, musikk, næringsutviding, lokale forskerskoler, og andre på videregående nivå. Et slikt syn vil altså bremse betydelig slik at ikke en ny privatskolelov blir et frislipp.

Dokumentere non-profit. I tillegg mener vi at eventuelle «skoleiere bak skolene», bør dokumentere et syn og en idealisme som er basert på non-pro-

evekst er bra

Det er ikke noe problem for landet eller den offentlige skolen at landet har 10 prosent friskoleelever, mener innsenderen.

Foto: Bjørn Sigurdson/NTR scapix

fit. Et eksempel: Baver i Sverige var et kommersielt selskap og kom for å drive videregående skoler. I Norge er utbytte ulovlig fra friskolene. Eierne konstruerte da nye selskaper som solgte tjenester til skolene og dermed kunne de tjene penger likevel. Ved å stille krav om at eventuelle eiere bak skolene også, slik som skolene, må være non-profit, kan det legges til rette for en troverdighet på felter slik andre non-profit-organisasjoner som Frelsesarmeen, Blå Kors og Røde Kors har på andre felter.

Så må friskoleloverket inkludere forsvarlig økonomisk støtte. I dag er det kun støtte

til drift med 85 prosent og ikke støtte til lokaler. Det er bra at opposisjonen nå har gitt klare foringer om kapitalstøtte til lokaler i siste innstilling om støtshudsjetter. Det burde også nåværende regjeringspartier gitt for skolene i den loven de har vedtatt.

Mindre byråkrati. Vi har opplevd en voksende vektlegging på skoleadministrativ jus. Dette har ført til en sterk byråkratioppbygging generelt og i forhold til de private skolene spesielt.

Dette må nå endres. Utdanningsdirektoratet har vokst med et betydelig antall stil-

lingshjelder for å følge opp alle juridiske rettigheter, drive kontroll og utvikle kontroll.

Dersom det ikke er lovhjemmel for en sak som en skole gjør, er det automatisk ulovlig. Non-profit-lovgivningen i de private skolene følges dessuten spesielt.

Hvordan kan rettigheter sikres uten en jurist på hver skole og uten et enormt byråkrati?

Her har politikerne en utfordring. Friskolene vil hjelpe til med forbedringer av dette.

Ved å bremse litt på et frislipp og holde på at skole skal drives av ideelle og ikke kommersielle aktører også bak skolene, kan en slippe nne av problemene.